

EUROPEAN ASSOCIATION
OF PUBLIC WATER OPERATORS

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΡΟ

Το νερό είναι η πηγή της ζωής, απαραίτητο στοιχείο για τους ανθρώπους και τις κοινωνίες. Είναι επίσης πεπερασμένος πόρος του οποίου η διαχείριση και η χρήση πρέπει να γίνεται με υπεύθυνο και βιώσιμο τρόπο.

Ως κοινό αγαθό το νερό το μοιραζόμαστε όλοι μαζί με τις μελλοντικές γενιές που σημαίνει ότι είναι υψίστης σημασίας η δημιουργία ενός μακρόπνου οράματος για τη διαχείριση του.

Οι πάροχοι ύδρευσης είναι βασικοί παράγοντες στον κύκλο του νερού: διαχειρίζονται τους υδάτινους πόρους, προμηθεύουν καθαρό πόσιμο νερό και επεξεργάζονται τα λύματα ώστε να μην προκαλείται καμιά επίπτωση στη φύση. Αποτελούν κεντρικό στοιχείο για την τοπική κοινωνία και οικονομία και τα φυσικά οικοσυστήματα.

Οι ευρωπαϊκοί δημόσιοι πάροχοι ύδρευσης έχουν κοινό σύνολο αξιών και αποστολή να παρέχουν τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες στην κοινωνία, με αποτελεσματική διαχείριση προσανατολισμένη στις ανάγκες των πολιτών προωθώντας τη συμμετοχή τους, με οικονομικά προσιτές υπηρεσίες και με μακροπρόθεσμο ορίζοντα βιώσιμες πρακτικές.

Οι καθημερινές τους δραστηριότητες πρέπει να συμπληρώνονται από ισχυρές δεσμεύσεις από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ώστε να διασφαλίζεται το θεσμικό πλαίσιο που υποστηρίζει τους δημόσιους παρόχους στην εκπλήρωση της αποστολής τους και το δημόσιο συμφέρον.

Για το λόγο αυτό η Aqua Publica Europea καλεί τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στην ΕΕ να δεσμευτούν στο να γίνει το νερό προτεραιότητα επικυρώνοντας τρεις βασικές αρχές μέσα στα επόμενα τρία χρόνια.

- 1. ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ: Εγγύηση ασφαλούς, οικονομικά προσιτού νερού για όλους και καθολική πρόσβαση**
- 2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ: Μια βιώσιμη προσέγγιση για την προστασία του πεπερασμένου πόρου και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής**
- 3. ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ: Υποστήριξη αποτελεσματικής με βλέμμα προς το μέλλον διαχείρισης του νερού που θα συνεισφέρει σε βιώσιμες οικονομίες.**

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ

Η Aqua Publica Europea είναι η ευρωπαϊκή ένωση των δημόσιων παρόχων ύδρευσης. Δημιουργήθηκε το 2009 και ενώνει τις δημόσιες υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που εργάζονται στην προώθηση της δημόσιας διαχείρισης του νερού σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η Aqua Publica έχει πάνω από 60 μέλη που εξυπηρετούν πάνω από 70 εκατομμύρια πολίτες στην Ευρώπη σε μια ένωση καθοδηγούμενη από τους παρόχους που αναζητάει αποτελεσματικές λύσεις που εξυπηρετούν το δημόσιο και τους πολίτες και όχι εταιρικά συμφέροντα

Το νερό είναι απαραίτητο για την ίδια την ύπαρξη ολόκληρης της κοινωνίας γι' αυτό και ο τρόπος διαχείρισης του παίζει πρωταρχικό ρόλο στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Είναι λοιπόν πρωταρχικής σημασίας να **συμμετέχουν οι άνθρωποι στα κέντρα των αποφάσεων**.

Το νερό και η πρόσβαση σε αυτό είναι ήδη είναι **ήδη εδραιωμένες προτεραιότητες** σε διεθνές επίπεδο συγκεκριμένα στον έκτο [Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης](#) των Ηνωμένων Εθνών 'καθαρό νερό και αποχέτευση'. Αντίστοιχα σε ευρωπαϊκό επίπεδο η **πρώτη επιτυχημένη ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών** που συγκέντρωσε πάνω από 2 εκατομμύρια υπογραφές, το [Right2Water](#) καλεί την ΕΕ να αναγνωρίσει την πρόσβαση στο νερό ως δικαίωμα.

Μέχρι στιγμής, η **πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό στην ΕΕ και παγκόσμια παραμένει ζητούμενο**. Στην Ευρώπη [περίπου 14 εκατομμύρια άνθρωποι στερούνται πρόσβασης σε βασικές πηγές πόσιμου νερού](#). Ταυτόχρονα **πρέπει να εδραιωθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στο νερό της βρύσης**, η οποία προϋποθέτει ότι θα έχουν λόγο στη διαχείριση του νερού. Η διακυβέρνηση προς όφελος των πολιτών εξυπακούεται ότι απαιτεί την παροχή **διαφανών και συμμετοχικών υπηρεσιών**.

Το νερό της βρύσης στην Ευρώπη δεν είναι μόνο ασφαλές αλλά αποτελεί και την πιο βιώσιμη περιβαλλοντικά και οικονομικά προσιτή επιλογή πόσιμου νερού. Οι δημόσιοι πάροχοι νερού συνειδητοποιώντας το δημόσιο συμφέρον που προκύπτει από τη διαδεδομένη κατανάλωση νερού της βρύσης - στην ΕΕ [το νερό της βρύσης κοστίζει περίπου 0,002€ το λίτρο](#) – **καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες για την προώθηση της χρήσης ως πόσιμο** και δεσμεύονται στην **αντιμετώπιση της υδατικής φτώχειας** ενώ ταυτόχρονα ευθυγραμμίζονται με τις νομικές υποχρεώσεις τους για ολική ανάκτηση κόστους.

Η ΕΕ μπορεί να υποστηρίξει αυτές τις δράσεις και να τοποθετήσει τους πολίτες στο κέντρο των πολιτικών της για το νερό και να εγγραφεί ένα σύστημα με το οποίο το πόσιμο νερό θα είναι ασφαλές, οικονομικά προσιτό και προσβάσιμο σε όλους στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Η ιδρυτική διακήρυξη της Aqua Publica Europea τονίζει ότι 'το νερό, η πηγή ζωής', αποτελεί βασικό, απόλυτο και αναφαίρετο, δικαίωμα', και **καλούμε την ΕΕ να στηρίξει αυτό το όραμα και την προοπτική ως εξής:**

- **Να υιοθετήσει την Οδηγία για το Πόσιμο νερό χωρίς καθυστέρηση** (*Πρόταση για την Οδηγία σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (αναδιατύπωση) 2017/0332*) ώστε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο νερό της βρύσης καθορίζοντας επικαιροποιημένα πρότυπα ποιότητας, διευκολύνοντας την πρόσβαση στο νερό και στη διαφάνεια και ενισχύοντας την κατανάλωση προς όφελος ολόκληρης της κοινωνίας.
- **Να δεσμευτεί σε ένα φιλόδοξο διεθνές πολιτικό πλαίσιο συνεργασίας που βασίζεται και υποστηρίζει μη κερδοσκοπικές συνεργασίες** ανάμεσα στην ΕΕ και σε παρόχους χωρών του τρίτου κόσμου για την διευκόλυνση τους στην υλοποίηση του παγκόσμιου δικαιώματος στο νερό.
- **Να υποστηρίξει τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Παρατηρητήριου για την υδατική φτώχεια**, μια πλατφόρμα με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για την ανάπτυξη δεικτών και μεθοδολογιών για την επίτευξη της οικονομικής προσιτότητας στην Ευρώπη, την αναγνώριση των εμποδίων και την εδραίωση μιας ισορροπίας μεταξύ οικονομικής προσιτότητας, ανάκτησης κόστους και αποδοτικότητας και **την προώθηση βελτιωμένης πρόσβασης στο νερό στην Ευρώπη καθώς και στην υποστήριξη εθελοντικών πρωτοβουλιών που θα συνεισφέρουν σε αυτό το σκοπό** (όπως ανάπτυξη δημόσιων χώρων με πόσιμο νερό, ή την παροχή δωρεάν ποσίμου νερού σε χώρους φιλοξενίας).
- **Να συνεχίσει να αναγνωρίζει τον μοναδικό χαρακτήρα του νερού ως κοινό αγαθό που δεν ενσωματώνεται στη δυναμική των αγορών**, καθώς είναι απαραίτητο για την ανθρώπινη επιβίωση και ένα φυσικό μονοπώλιο με κοινά οφέλη για όλους.

Το νερό είναι **πεπερασμένος πόρος που τον μοιραζόμαστε όλοι** γι αυτό απαιτείται η διαφύλαξη και η υπεύθυνη διαχείριση του **από όλους τους κοινωνικούς φορείς** με συντονισμένο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η **δίκαιη κατανομή του** και η **διατήρηση της φυσικής του προέλευσης** ώστε να είναι **εγγυημένη η βιώσιμη προοπτική του**.

Η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ αναγνωρίζεται ευρέως ως η πιο προηγμένη στον κόσμο, με **αιχμή τη φιλόδοξη περιβαλλοντική νομοθεσία για το νερό όπως καθορίζεται στην Οδηγία Πλαίσιο ([Οδηγία 2000/60/ΕΕ](#) της 23^{ης} Οκτωβρίου 2000 καθιερώνοντας το πλαίσιο της Κοινοτικής δράσης στο τομέα της πολιτικής των υδάτων)**. Ωστόσο, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, στην έκθεση του [Ευρωπαϊκά ύδατα: Αξιολόγηση της κατάστασης και πιέσεις 2018](#) διαπίστωσε ότι **λιγότερα από τα μισά υδάτινα σώματα στην Ευρώπη έχουν επιτύχει την απαιτούμενη ‘καλή κατάσταση’**.

Η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει σοβαρές συνέπειες στην ποιότητα και διαθεσιμότητα του νερού. Παρόλο που οι δημόσιοι πάροχοι έχουν πλήρως δεσμευτεί στην επεξεργασία και τον καθαρισμό του νερού σύμφωνα με τα πιο υψηλά πρότυπα, η βέλτιστη επιλογή παραμένει **η πρόληψη της επιδείνωσης της φυσικής ποιότητας του νερού**. Αυτό ήδη αναγνωρίζεται από τη νομοθεσία, κυρίως με την εφαρμογή της αρχής ‘ο ρυπαίνων πληρώνει’. Ωστόσο, **η αποσπασματική διακυβέρνηση εμποδίζει αυτήν την εφαρμογή** και ενέχει ο κίνδυνος που οδηγεί σε άνιση μεταφορά του κόστους επεξεργασίας στα νοικοκυριά.

Η ΕΕ ξεκίνησε μία ευρεία αναθεώρηση της πολιτικής για το νερό και είναι εξαιρετικά σημαντικό να εκτιμηθεί η βαρύνουσα αξία των ήδη καθιερωμένων αρχών που απαιτείται να εφαρμοστούν.

Νέες προκλήσεις αναδύονται επίσης: λόγω της **κλιματικής αλλαγής** και των ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως οι πλημμύρες και η ξηρασία, αλλά και οι **δημογραφικές μεταβολές** που επιδρούν στη διαθεσιμότητα του νερού. Σήμερα, [η λειψυδρία επηρεάζει το 11% του ευρωπαϊκού πληθυσμού](#). Αυτά τα στοιχεία απαιτούν **νέες προσεγγίσεις στη διαχείριση του νερού που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις μακροπρόθεσμες προοπτικές**.

Η Aqua Publica Europea καλεί την ΕΕ να εγγυηθεί μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση στην διαχείριση του νερού:

- **Εξασφαλίζοντας υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα για την προστασία της ποιότητας και ποσότητας του φυσικού νερού προλαμβάνοντας την ρύπανση στην πηγή** είτε από τους γνωστούς είτε από αναδυόμενους ρυπαντές και όχι στην επακόλουθη επεξεργασία και καθαρισμό του. Η ευρεία αναθεώρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα νερά και των ειδικών πρωτοβουλιών όπως η [Στρατηγική για τα Πλαστικά](#) ή η [Ανακοίνωση της Επιτροπής για τα φαρμακευτικά προϊόντα](#) αποτελούν βασικά εργαλεία.
- **Βελτιώνοντας το συντονισμό μεταξύ όλων των σχετικών φορέων και της νομοθεσίας διευκολύνοντας τις πολιτικές να παράγουν αποτελέσματα για την προστασία του νερού:** συνδέοντας συνεκτικά και αποτυπώνοντας με σαφήνεια τη νομοθεσία για τα ύδατα, κυρίως την Οδηγία Πλαίσιο για τον τομέα πολιτικής των Υδάτων και την Οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων ([Συμβούλιο Οδηγία 91/271/ΕΟΚ](#) της 21^{ης} Μαΐου 1991 για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων) μαζί με άλλες τομεακές πολιτικές που επηρεάζουν το νερό συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας, της γεωργίας και της ενέργειας, προωθώντας τη συμμετοχή όλων των φορέων μέσα σε ένα σταθερό πλαίσιο διακυβέρνησης και υποστήριξης για την ανάπτυξη μεθοδολογιών αξιολόγησης των πολιτικών, όπως η [Πρωτοβουλία για τη Διακυβέρνηση του Νερού](#) του ΟΑΣΑ ή μέσα από την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης.
- **Υποστηρίζοντας μακροπρόθεσμες προσεγγίσεις και στρατηγικές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,** βασιζόμενες σε ολοκληρωμένο και προοδευτικό σχεδιασμό ασφαλή δεδομένα και μετρήσεις που λαμβάνουν υπόψη το ρόλο του (παραδοσιακού, grey water) νερού επαναχρησιμοποίησης καθώς και φυσικές (πράσινες) υποδομές.

Οι δημόσιοι πάροχοι είναι πλήρως ενσωματωμένοι στις τοπικές κοινωνίες, παρέχουν υπηρεσίες στους πολίτες, υλοποιούν δυναμική έρευνα και καινοτομία και συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της οικονομίας. Ως πάροχοι δημόσιων υπηρεσιών **ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών και ευθυγραμμίζονται με τις νέες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις παγκόσμιες προκλήσεις** – όπως η κλιματική αλλαγή, δημογραφικές μεταβολές και η ψηφιακή επανάσταση.

Για την αποδοτική διαχείριση του νερού **απαιτείται η αξιοποίηση της τεχνολογικής προόδου**. Πρέπει να βασίζεται στην επιστημονική έρευνα καθώς επίσης και στην καινοτόμο επικοινωνία – πληροφοριακά συστήματα, συλλογή δεδομένων ή έξυπνους μετρητές – ώστε να δημιουργείται ένα διασυνδεδεμένο σύστημα που συνεισφέρει **στην ασφάλεια και στην προστασία του νερού**, έναν πόρο ευάλωτο στη ρύπανση, στην ανθρώπινη δραστηριότητα και σε κακόβουλες απειλές.

Η οργανωτική καινοτομία διευκολύνει τις σχέσεις με τους χρήστες και τους πολίτες, αναδιαρθρώνει τους ανθρώπινους πόρους για να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και ευκαιρίες και προϋποθέτει καινούργιους τρόπους άσκησης των καθηκόντων. Ο δε συνδυασμός της τεχνολογικής ανάπτυξης με την εκπαίδευση του προσωπικού οικοδομεί ανθεκτικότητα, ενώ η διαχείριση του νερού με γνώμονα τη βελτιστοποίηση μπορεί να προσαρμόζεται σε μελλοντικές προκλήσεις.

Η διαχείριση του νερού απαιτεί και τη **διαρκή αναβάθμιση των υπαρχουσών υποδομών**. Τα ευρωπαϊκά δίκτυα διανομής έχουν κατασκευασθεί εδώ και πολλές δεκαετίες και τόσο η διαχείριση όσο και η βελτίωση των υποδομών είναι στο επίκεντρο – η μείωση των διαρροών και η κατασκευή ανθεκτικών υποδομών συνεισφέρουν σε μια ισχυρή οικονομία.

Λειτουργώντας ως **ένας φάρος, πρότυπο υψηλών προδιαγραφών για την κοινωνία**, οι δημόσιοι πάροχοι αποτελούν οικονομικούς φορείς που **δημιουργούν αξία, δυναμική και λύσεις που είναι πλήρως προσαρμοσμένες στις τοπικές ανάγκες**. Η παροχή των πλέον βελτιωμένων υπηρεσιών **απαιτεί συνεχόμενη προσπάθεια, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και δύναμη καινοτομίας**.

Για το λόγο αυτό η Aqua Publica Europea τονίζει το ρόλο της ΕΕ στην **υποστήριξη της βελτιστοποίησης στη διαχείριση του νερού στην Ευρώπη**:

- **Διευκολύνοντας τις έξυπνες επενδύσεις στη διαχείριση του νερού, που εστιάζουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας.** Με την αρχή ότι το «νερό πληρώνει για το νερό» τα έσοδα από τους λογαριασμούς πρέπει να επιστρέφουν στον κύκλο του νερού. Ωστόσο, για να μην διακυβεύεται η οικονομική προσιτότητα, η τιμολόγηση δύναται να μην καλύπτει επαρκώς τις επενδύσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση των υπηρεσιών ή τη συμμόρφωση σε νομικές απαιτήσεις. Για το λόγο αυτό, είναι καθοριστικής σημασίας η υποστήριξη των προσπαθειών να συνδυάζεται συνεκτικά από διαρθρωτικά κονδύλια και [επιδοτήσεις επενδύσεων](#) από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, καθώς και με την πιθανότητα επενδύσεων από τοπικούς ή εθνικούς φορείς ώστε να γεφυρώνονται τα επενδυτικά κενά σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- **Καθιστώντας το νερό ως προτεραιότητα στην έρευνα και στα προγράμματα καινοτομίας της ΕΕ.** Ξεκινώντας από το επερχόμενο [Horizon Europe](#) που προάγει την ανάπτυξη καινοτόμων έργων που δίνουν τη δυνατότητα για σημαντικές βελτιώσεις στη διαχείριση του νερού προς όφελος ολόκληρης της κοινωνίας θέτοντας την ΕΕ επικεφαλής.
- **Παρέχοντας ένα πολυδιάστατο πλαίσιο για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και ανάπτυξης δεξιοτήτων.** Η ανταλλαγή εμπειρίας αναγνωρίζεται ευρέως ως ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για τη βελτίωση της απόδοσης. Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων και των δημόσιων παρόχων νερού στον ευρωπαϊκό διάλογο με όλους τους φορείς είναι πολύ σημαντική για τη συνοχή των πολιτικών και την εφαρμογή τους. Επιπλέον, καθώς τα κενά στις δεξιότητες μεγαλώνουν, η υποστήριξη της εκπαίδευσης μέσω εργασιακών πολιτικών και επιδοτήσεων συνεισφέρει στη δημιουργία ενός εξειδικευμένου και ανθεκτικού τομέα. Από τη δική τους μεριά, οι δημόσιοι πάροχοι δεσμεύονται στην εκπαίδευση μέσα από την ανταλλαγή τεχνογνωσίας με τους ομολόγους τους κυρίως με την πρωτοβουλία [Water Erasmus](#) της Aqua Publica Europea.